

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, 8 Martiu, 1893.

În Nrul 127 al fôiei nôtre din 3/15 Decembre a. tr. vorbind despre esoposiția regnicolară, ce o va arangia guvernul ungar la 1896, terminat acum de nou și care e menită a ridica și ea splendôrea festivităților, ce se vor da cu ocasiunea serbării milineului existenței statului ungar, am dis între altele, că guvernele ungare cu sistemul lor de guvernare acolo au adus lucrurile cu naționalitățile, și în special cu noi românii, încât noi vom privi cu indiferență la serbările, ce se vor arangia, fără a lua parte la ele, cu atât mai mult, căci sistemul nu se va schimba nici în viitoriul apropiat.

De atunci încoace guvernul și în special ministerul de comerț, care e însărcinat cu arangierea esoposiției, s'a pus pe lucru, ca să pregătască cele de lipsă pentru esoposiție.

Ministrul edă un fel de diar, în care, precum arată și titula, apar toate publicațiunile referitoare la esoposiție.

Din acest diar oficial a apărut, începând cu 1 Martiu, 3 numeri și din publicațiunile, cuprinse în aceste se vede direcțiunea, în care se va arangia esoposiția precum și caracterul ei.

Esoposiția, precum credem, că vor presupune cetitorii noștri, va fi națională, adică diferitele naționalități ca atari nu vor fi reprezentate, cu toate că ele există și cele principale au existat pe acest pământ și mia de ani de când s'a înființat statul nostru.

Scopul ei va fi dublu, de o parte a cunoaște puterile de producțiune din prezent, ér de altă-parte a arăta după puterea desvoltarea din trecut a statului. Astfel ea va fi împărțită în 2 grupuri mari, principale, una istorică și alta din prezent.

Din programa specială, publicată în Nrul 2 al amintitului diar, vedem, că în partea istorică se vor espune monumente arhitectonice din trecut (în desen), apoi reminiscențe istorice

referitoare la trecutul artelor, instrucțiunii, literaturii, industriei, a artei de resbel etc. și întocmirea internă a bisericilor diferitelor confesiuni, ér în grupa din prezent de pe terenul artelor, instrucțiunii, agriculturii, comerțului, băieșitului, comunicațiunii, arhitecturii, industriei etc.

Mai departe din publicațiunile oficiale aflăm și membrii comitetului de esoposiție, parte numiți de ministrul de comerț, parte emiși de celelalte ministere, societăți etc. Deși numărul acestora este mare, între ei nu se află nici un român.

Cu un cuvânt, din publicațiunile de până am știut înainte, că esoposiția va avea un caracter național magiar, și de sigur vom asista la curiosul aspect, ca și la esoposiția trecută, că inscripțiunile pe lângă limba magiară vor fi în două limbi streine, francesă și germană și eventual engleză, ér în limbile patriei nu vor fi.

Tôte aceste, ca streinii să vadă, că în Ungaria magiarii au fost și sunt totul.

Dar streinii, cari vor visita esoposiția cunosc, căci totă lumea cunoaște, starea adevărată a lucrurilor dela noi și vor vedé confirmate, convingerea și broșuri și diare și convingerea, ce și vor face, de sigur că magiarilor va strica mai mult.

Ei vor vedé cum se manifestă liberalismul la noi și părăsind hotarele patriei nôtre, își vor dice, că acest liberalism, cu care magiarii au făcut atâta svon prin lume, față de noi e fals. Și de astădată nu noi, ci înșiși magiarii vor da dovadă palpabilă despre această streinătății.

Revista politică.

Desbaterile generale ale bugetului ministeriului de culte s'au terminat. În ședințele din urmă a vorbit și Apponyi cu privire la programul politic

bisericesc al guvernului. Densul încă este pentru acest program, numai cât actualul guvern nu-l va puté rezolva. Guvernul, pe lângă aceea, că nu este destul de tare, mai are scăderea, că comite erori considerabile în urmărirea acestei cestiuni. Deja ordinațiunea din Februarie a ministrului de culte a fost una dintre cele mai mari erori, ce s'a făcut, s'au agitat spiritele și ministrul nu și-a ajuns scopul. Guvernul se clătină încă și acum în întrebarea: să pășescă cu un proiect pentru căsătoria civilă obligătoare sau numai facultativă? Nici aceea declarațiune nu o a dat încă guvernul, că Coróna va sancționa proiectele, sau nu. Guvernul n'a spus nimic mai în detaliu, cum are să se introducă căsătoria civilă. Toți scim, că ne lipsesc organele necesare, cum se vor institui acestea și ce despăgubire va căpeta preoțimea mai ales cea protestantă, care e mai săracă! Partidul s'a făcut apoi o paralelă între partidul său și cel guvernamental. Guvernul numai cu ajutoriul opozițiunii pôte ieși cu proiectele de legi bisericesti, care și sunt baza programului actualului cabinet. Dacă însă guvernul va întârșia cu prezentarea proiectelor, este necesitat să dubiteze în serioșitatea lui.

Ministrul Csáky a combătut aserțiunea, că prin introducerea matriculelor civile, cheltuelile s'ar spori așa de tare precum le prezentă opozițiunea. Proiectul, ce-l va presenta în curând, o va dovedi acesta. El ia în apărare episcopatul contra acuzării, că s'a îndreptat cu memorandumul către Maj. Sa monarchul. Ministrul Szilágyi a desfășurat avantajele căsătoriei civile obligătoare. Wekerle a accentuat, că guvernul stă pe baza acceptată la 1873, densiunea pledăză mai vărelte pentru receptiunea religiunii israelite. Desbaterea generală a bugetului ministeriului de culte, care a durat 10 zile, s'a închis cu respingerea propunerii deputatului Ugron și conșoții.

* * *

Presa austriacă e plină de elogiuri la adresa fostului președinte al parlamentului, Dr. Smolka, care prin o scrisore datată din Lemberg apunță, că din cauza vârstei înaintate, și depune mandatul de deputat și abdice din postul de președinte al parlamentului. Vice-președintele Klumesky a ținut o vorbire frumoasă, în care a desvoltat virtuțile lui Smolka. Parlamentul cu mare însuflețire a luat act la protocol și i-a votat de urgență o dotațiune anuală de 7300 fl.

Scirile din Paris anunță mórtea repentină a președintelui senatului frances Jules Ferry, urmată în urma suferit de bóla această încă din 1888, când în urma unui atentat glonțul de revolver se oprise în cónsta stângă, cășunând contuziune la baza inimii. Întrégă Francia l deplânge ca pe cel mai popular om și a căruia autoritate în timpul din urmă se înălțase preste a presidentului republicii. Foile franceses l asemănă cu Gambetta. El a murit în vârstă de 61 ani.

„Budapesti Hirnap” s'a ocupat într'un prim articol de „politica bisericescă națională” și între altele dice următoarele: Dorim cele mai bune rapoarturi cu toate bisericile din Ungaria. Cu catolicii, cu protestanții, cu unitarii și mosaicii, cu ortodocsii sërbi și „valachi”. Episcopii, preoții și învătătorii lor să fie apostolii statului magiar în orașe și sate și propagatorii zeloși ai culturii magiare, nu însă agitatori contra magiarilor și a statului magiar. Asta însăș nu vom ajunge-o, dacă îi persecutam pentru convingerile lor religiöse, ori dacă îi despoiem de influința și venitele lor. Să nu ne uităm, că în provincia și în mijlocul poporului ei compun cea mai frumoasă parte a inteligenții. Statul magiar, parte o politică înțeleptă în biserică, să și apropieze mijlôcele cele mai influente în politica națională, un avan-

FOIȚA.

Poesii populare

din Têra-Oltului (jurul Avrigului) adunate de „Ioan”.

Cine ne-o stricat pe noi,
Pe noi badeo pe-amândoi,
N'ar avea parte de oi
Nici de-o păreche de boi.

Sus la munte este-un brad,
Da-i ca badea de înalt,
Nice bradu
Nu-i ca badiu,
Că bradu-i mai crăcănat
Nu-i ca badiu așeșat,
Și bradu-i mai crăcănos
Nu-i ca badiu de frumos,
Că-i înalt și sprâncenat
Și-i mersul legănat,
Nu-i ficior ca el în sat
Și la stat e ca bradul
Fața ca trandafirul
Trupul ca rosmalinul.

Fi lipsită leliôra
Că me duc la oi în tără,
De-oi trăi, oi mai veni,
De nu lipsită vei fi.

Bat-o crucea mintea mea
La cine s'o uitat ea,
La o flóre scuturată
La o cătană jurată.

Nu mi ciudă pe d'alta
Făr numai pe sóța mea,
Că mi-o luat pe badița,
Da lual'ar nu l'ar lua
Că fântână'n curte n'are
Și ș'adapă caii'n vale,
Și valea-i cu cotituri
Noi avem întâlnturi.

Mi-am avut o mândruliță
Dar fiindu-mi prea micuță
Și-am lăsat-o să mai crească
Minten'n cap să-și dobândescă,
Ér eu dac'o am lăsat
Ea s'o pus, s'o măritat,
Ér de s'ar fi măritat
Dela noi al treilea sat
N'ar mai fi nici un păcat,
Ea s'o pus, s'o măritat
Dela noi a treia casă,
Es afară și mi-o ved
Tun în casă și oftez.

Nu sciu focșor m'o pârât*)
Că sunt bună de iubit,
Și măicuța m'o aflat
Și'n temnița m'o băgat,
La temnița pus lăcat
La lăcat o pus cușit
Din cușit o crescut zid,
Ș'o rămas o ferestrea
Să me mai uit eu pe ea,
Să vedé sóre răsărind
Fete cu ficiori jucând,
Numai badiu meu jelind.
Eu de maica m'am rugat,
Maica mea muere bună,
M'o slobozit în grădină
Eu de grab'am rupt o flóre.
Și o-am trimes în rozóre,
În rozóre între lunci
Ară badiu cu doi junci,
Bun lucru badeo la plug
Mergă și bine boii'n jug
Să fi mândro sănătósă
Că mi-ai dat vorbă frumoasă.

Mândruliță trup din flori,
Pus'ai gând să me omori,
Omóră-me mândra mea
Și me'ngrópă unde-i vrea,
În grădină sub altoi

*) Nu sciu cine foc m'o pârât.

Să ne iubim amândoi,
În grădină la ferestrea
Să te ved umblând prin casă,
Cu mătușa vânt trăgând.
Cu rochița vânt trăgând.

Bătaia dela Solferino 1859.

Fóie verde réu s'aude,
Unde sunt cătane multe
Aprópe de Solferin
Unde-i locul cel de chin.
Dela Solferin în sus
În mare lógăr ne am pus
Cu puscile'n piramidă
Cu trăistile fără pită
Tótă nóptea-am stat în plóie
Diminéta fu bătaie,
Când de diuă s'o crepat
Hornitul, ce-a suflat,
Și pe toți ne-a adunat,
Când sórele răsăria
Franțogul încă venia,
Cât tot locul coperia.
Toți cu hainele'mbrăcați
Și de bătaie gâtați,
Alta nu putea-i cunoaște
Făr a franțogului óste,
Dar noi bine-i asteptam
Și cu toții ne gâtam
Mai întâi cu tunurile

tagiu acesta, pe care guvernele liberale nici odată n'au știut s'le exploateze, fiindcă n'au făcut politică națională, 6r politica bisericească au negles'o. Biserica și școala confesională au lăsat'o agitatorilor naționalităților, cari au priceput mai bine valoarea lor. In fine pentru un lucru bagatel au adus statul magiar in neînțelegere și c6rtă cu t6te bisericele. Credem ins6, cã un guvern viitoriu va afla calea corectă și modul, prin care va deslega, pe cale pacinică, politica religioasă cu conservarea drepturilor statului. Tot in sensul acesta vorbeste și „Egyet6rtés“ organul stânger estreme.

* * *
Textul complet al comunicatului „Monitoriului imperiului rus“ despre care am vorbit in un număr precedent, are următorul cuprins:

Guvernul imperial a avut de repețite ori ocaziunea de a-și exprima părerile asupra revoluțiilor, care se întâmplă in principatul bulgar, precum și asupra principiilor, de care se lasă conduși in activitatea lor deținătorii puterii din Sofia, de când scaunul princiar a fost usurpat de prințul Ferdinand.

Astăzi, după înt6rcerea principeului Ferdinand din cãl6toria, pe care a făcut-o in străinătate, susnuții conducători ai statului au de gând a convoca Sobrania cea mare pentru a o pune să modifice articolul 38 al constituției de la Tirnova, prin care se stipulează, cã prințul Bulgariei și toți urmașii sei vor trebui să mărturisescă credința ortodoxă, cu singura excepțiune a primului prinț ales. In acest chip se pregătesce un atac asupra temelțiilor vieții naționale bulgare și un atentat impotriva credinței poporului, cãreia poporul bulgar are să i multămească atâta in trecut.

R6mân6nd in punctul de vedere adoptat, de a nu se amesteca in afacerile ce privesc administrația interioară a principatului, guvernul imperial nu voiesce a supune unei cercetări motivele, evident pãrținit6re de care s'au lăsat conduși prințul de Coburg și deținătorii puterii din Sofia in hotărîrea lor atât de intristătoare pentru Bulgaria. Cu t6te acestea, in vederea legăturilor morale, care unesc pe Rusia cu poporul bulgar de aceeași credință cu densa, guvernul imperial nu p6te r6mân6 martor mut al unui atentat îndreptat spre șguduirea religiunii domnitoare in principat.

Chiar populația principatului bulgar protesteză cu energie contra acestui atentat. Esarchul bulgar și-a dat silința, prin representațiunile ce a făcut la Sofia, să înduplece pe guvernul de acolo să renunțe la reforma ce și-a propus. In același timp esarchul a pro-

pus să se convoce sântul sinod, care să discute această chestiune. Aderenții prințului de Coburg ins6, firesce, n'au putut să fie înduplecați a lăsa socotinței bisericeii hotărîrea unei chestiuni de o importanță atât de mare, și au respins propunerea esarchului.

Protestul esarchului ins6 a găsit un r6sunet de aprobare in t6te pãturile populației și cu t6te m6surile de opresiune ale actualilor deținători ai puterii in Bulgaria, cari nu pot, să sufere nici o expresiune a nemulțămirei cu nisuițele lor anti-naționale, apr6pe toți metropoliții Bulgariei au aprobat atitudinea capului bisericeii bulgare și i-au urat isbândă in lupta lui dr6ptă pentru credința națională.

Afară de preoțime s'au mai rostit diferite personaje politice, precum și diare bulgare și mulți cetățeni împotriva proiectului propus, dându și sfatul ca să se stăruescă pe lângă acea primejdiosă întreprindere.

In vederea tuturor celor de mai sus, guvernul imperial își exprima primă dorința sinceră ca vocile, pe care le ridică preoțimea bulgară și cetățenii leali să servescă de admonițiune tuturor bulgarilor fără deosebire de partid și să potă înlătura primejdia ce se pornesce pe calea renegării tuturor tradițiilor celor mai vechi și mai sfinte ale poporului.

Guvernul imperial e încredintat, cã revoluțiunea plănuită actualmente in viața de stat religioasă și politică a principatului in nici un fel de împrejurare n'ar put6 să dea rezultate favorabile, ci dimpotrivă ea ar produce in viitoriu cele mai funeste urmări, prin desbinări interne și adenci turburări morale.

Alcoolismul.

Sub titula ac6sta „Timpul“ din 24 Februarie v. publică un prim articol, din care reproducem următoarele.

Negreșit, cã trebuie să opunem bariera legilor n6stre năvălirii sutelor de mii de evrei polonezi, galițieni, ruși, cari au luat de vre-o 50 de ani direcția ț6rii n6stre și pãrăsesc in masă acelea ț6ri unde sunt miserabili, pentru pãm6ntul mai bogat al României. Negreșit cã nu putem sta nepăsători față cu această periculoasă invasiune care a transformat deja aspectul orașelor moldovenesci, și cã suntem dator să încercăm a o împedeca prin m6suri și legi restrictive, r6mase din nefericire apr6pe fără efect din cauza slăbiciunii sau din cauza corupțiunii celor cari aveau sarcina de a le aplica.

Dar cea mai sigură p6vază a naționalității n6stre trebuie să o cãutăm

tot odată in întărîrea nemului nostru, in ridicarea lui și fizică și morală.

Este evident, cã cu cât populațiunea românească va fi mai săn6tosă, mai harnică și însuflețită de elementul unui patriotism viu, elementele străine ovreesce ori altele vor găsi un câmp mai restrins pentru dezvoltarea lor.

Paraziții uu se dezvoltă decăt in organismele slabe.

Din nefericire starea populației n6stre, mai cu s6mă in Moldova lasă f6rte mult de dorit.

S'au făcut la noi progrese materiale, ins6 sub raportul fizic și sub raportul moral e mult de făcut și putem țice cã stãm mai r6u ca mai nainte.

Statistica ne arată, cã numărul deceselor la noi este f6rte ridicat in comparație cu celelalte state din Europa și, lucrul încã mai insemnat, ve dem, cã județele din ț6ră, unde mortalitatea e mai mare, sunt un-spre de ce județe moldovenesci. Pe cãud in Muntenia sunt pe an 26 decese la o mie de locuitori in Moldova sunt 37.

De ce ac6stă tristă superioritate?

De ce 6menii mor mai mult in Moldova decăt in Muntenia? De ce se prăpădesc mai repede pe dealurile ei sãn6t6să decăt in orașele impuțite ale Occidentului?

noi credem, cã aci marele vinovat este alcoolismul.

Cine merge pentru prima 6ră in Moldova, este isbit și scãrbit de numărul 6menilor beți și, ce e mai trist de numărul de femei bete, pe care le int6lnesce la tot pasul.

Duminea și in zilele de s6rbătoare mai cu s6mă, micile t6rguri moldovenesti populate de evrei se umplu de sãteni, cari vin cu neveste și cu copii se infundă cu toții in nisce cãrcime întunecoșe, de unde es intr'o stare de plâns.

Nu se mai țin pe picioare, cad lungiți in mijlocul drumurilor, cãruțele in cari se grãmădesc unii preste alții merg in voia întâmplării sau se r6st6rnă prin șanțurile șoselelor.

Beția lor e tristă și bonăvicioasă, e o curată otrăvire, cãci starea teribilă, in care i-i aduce câteva pãhare de beutură nu e produsă atāt prin cantitatea beuturii cāt prin reaua ei calitate.

Și e rea de d6n6-ori: intăiu pentru cã e prost fabricată și se scie, cã alcoolurile, spirturile făcute cu produse r6u distilate, pãstrează in ele substanța atāt de vătãmătoare, încăt unele sunt adev6rate otrave; al doilea pe lângă calitatea lui necurată acest alcool se mai și falsifică.

Cãrcimarii il amestecă cu apă pentru al inmulți și-i adaog vitriol

sau alte substanțe vătãmătoare pentru a-i reda țaria.

Și cu ac6sta beutură se adapă țeranul moldoven din mica lui copilărie.

Să nu ne mirăm, dacã nu sporesce, să nu ne mirăm dacã epidemiile seceră pe acolo copii și 6menii mari mai mult decăt pretutindeni in ț6ră, să nu ne mirăm dacã câmpul lui e reu lucrat și casa fi e miserabilă.

Nu vom mai găsi ađi in Moldova voinici ca acei, cari formau oștirile vechilor domni r6sboinici și p6te chiar va veni o đi, cãnd nu vom mai găsi nici soldații dela Plevna.

Populațiunile primitive ale insulelor din Oceaania și ale Americii au fost stirpitate cu alcooluri impure, cu „apa de foc“, cum o numiau ele.

Aceeași s6rte amenință și pe ț6ranul moldovan, dacã nu vom lua m6suri pentru a împedeca r6ul. Și dacã vorbim numai de Moldova este pentru cã acolo, cum am ar6tat-o după statistica, b6la e mai vechiă și pericolul mai mare.

Dar reul esistă și in restul ț6rei și nu va trebui p6te mult timp ca să producă pretutindeni aceleași efecte.

Mai t6te ț6rile mai cu s6mă cele de nord, sufer și ele de alcoolism și s'au silit să-i caute remediu in America s'au inființat societăți de temperanță, in Olanda s'au limitat numărul cãrcimelor. Aceste m6suri nu par a fi dat rezultate satisfăcătoare, cãci după-cum am đis, r6ul vine mai mult din calitatea beuturii, 6r nu din cantitatea ei. O populație care ar bea numai vin curat, fie cāt de mult, n'ar suferi de alcoolism.

Conduc de ac6stă idee, in Franca profesorul Alglave s'a făcut apostolul unei reforme, care ar fi și financiară și sanitară.

După proiectul lui Alglave, statul ar av6 monopolul rectificării alcoolului, ceea-ce va să țică, cã nu s'ar put6 vinde alcooluri in cantități mici in detaliu decăt după-ce ar fi trecut printr'o fabrică a statului, care l'ar purifica și l'ar pune in sticlufe astupate cu pecetea lui. Consumatorul ar cump6ra astfel o beutură garantată.

Cu sistemul acesta profesorul francez susține, cã nu s'ar jigni nice interesele fabricantului, care ar put6 fabrica ca mai nainte și ar fi liber se esporteză fără a mai supune la controlul statului cantități, ce n'ar vinde in ț6ră; nu s'ar împedeca nice libertatea comerțului, ori-cine liber fiind să vândă. Singura libertate, care s'ar ridica, ar fi aceea de a falsifica beutură și de a frustra statul.

Reforma propusă de Alglave, de și după densul ar aduce budgetului frances un miliard, nu a fost adoptată

De r6sunau delurile,
Mai tãrdu cu puscile
Veniau glonți ca muscele,
Gl6nțele găuritoare
Pe la urechi trec6t6re,
6r pe mulți fi și loviau,
Cari noroc nu mai aveau,
S6rele nu-l mai vedeau,
Cãnd era mai tãrduior
Mai vedeai cãte-un ficior
Și da foc cu mare dor.
Pent'alui n6muri de-acasă.
Cãtana trãgea pedepsă.
Cãnd era prin prãndul mare
Vint'un ginãrariu cãlare,
Tot strigãnd in gura mare:
Dați ficiori cu voie bună
Ca să nu pierdem cunună.
Și din graiu așa grãia:
Inãlțate împ6rate
Franțogu tare ne bate;
Lasă să rãtãluim*)
Cã de nu noi toți perim.
Imp6ratu și inãlțatu
Cu firea s'o spãmântat
Și din inimă a oftat
Și din gur'o cuv6ntat:
„Rãtãluți, eu nu đic ba,

*) reterãm. fugim.

Mai țineți cāt veți putea,
6r Dumneđeu ca un sfânt
Uitãndu-se pe pãm6nt
La tot cãte s'au făcut
A adus un mare v6nt
Și franțogu'n loc a stat
Și bãtaia s'o gãtat.
Luați fraților aminte
Ce va fi mai inainte.

Cine n'are mândrã'n casă
Stã la ușe tot se iasă,
Cine n'are mândrulitã
Stã cu mânia pe cheiã.

Brađilor incetinați
La ce foc ve legãnați
Si cu v6nt și fãrã v6nt
Cu cracele la pãm6nt.
Cum să nu ne legãnam
Cã mãne in prãndul mare
Vin barbarii de ne taie
Și ne taie trei f6rtaie*)
Și ne pune pe trei carã
Și ne duce oblu'n ț6rã
Și ne face-o temniciorã,
Temniciorã robilor
Falã mare domnilor.

*) pãtrare.

Sus in sus un pridvor verde
Sus in privariu cine șede,
Șede Fira cea frumoșă
Tot c6să și chindisesce
Și din graiu așa grãesce:
„Maico mãculița mea
„Nu sciu pomi's infrunđiți
„Ori vin turcii invãliți.
„Maico mãculița mea
„Pe mine să me bãgați
„In lada cu galbenii,
„Cã galbenii i-or lua
„Și pe mine m'or lãsa.“
Nici vorba n'o isprãvia
Turcii la p6rtã sosia,
Și din graiu așa grãia
Așa grãia, nevasta mea
Dã-ne nou6 pe Fira!
Turcilor coconilor
Astãđi anu s'a ncheiat
Cãnd pe Fira'm ingropat
Și de nu cređi cuv6ntul
Hai să-ți ar6t morm6ntul!
Și toți turcii se'ncredeau
Numai turcul cel mai mic
Sta și se gãndea un pic
El la vorbe nu credea
Lute'n casă se bãga
Cu picioru'n ladã da
Lada'n patru se făcea,

Galbenii se risipeau
Galbenii nu le trebuiau
Ci pe Fira o luau
Mânia i le legau
Cu șin6re de m6tasă
Impletite'n cincii și șase
Și o ducea cāt o ducea
Ea din graiu așa grãia
Turcilor coconilor
Deslegati-mi mânil
Să mai beu apă din riu
Cã pe icia nu mai viu!
Lor milã li se făcea
Mânia le deslega
Ea'n Dunãre se țipa
Si din graiu așa grãia:
Decăt r6bã turcilor
Și r6ba turođicelor
Mai bin' lacul br6scelor
Și rugina petrilor!
Ei din graiu așa grãiau:
Am mãncat pitã și vin
Și ne-a'nșelat un creștin,
Am mãncat pitã și nuci
Ne-o luat cu vorbe dulci,
Și am mãncat pitã și prune
Ne-o luat cu vorbe bune.

(Va urma.)

Fundațiunea „Ioan Popescu“

În fundațiunea „Ioan Popescu“ au încurs următoarele contribuiri:

Translatuș . . . 1149 fl. 66 cr.

La colecta făcută de dl Iosif Cojan preot gr. or. în Bran, au contribuit următorii: Dl Iosif Cojan preot 1 fl., Ilariu Plotogea preot 1 fl., Leontin Puscariu preot 50 cr., Ioan Mănoiu preot 1 fl., Ilariu Reit preot 1 fl., Ioan Rațiu notar cercual 50 cr., Acsește Moșoiu notar cercual 50 cr., Iosif Runceanu inv. 1 fl., Ioan Moșoiu preot 1 fl., Bucur Gonția econom 50 cr., Petru Gonția econom 50 cr., Ioan Cențu preot 1 fl., Ioan Mănoiu comisar 1 fl., Aron Moșoiu econom 50 cr., George Enescu econom 1 fl., Dumitru Ripea comersante 50 cr., George Babeș cancelist 50 cr., Moise Rășianu primar 50 cr., Ioan Enescu învățăt. 1 fl., George Enescu inv. 50 cr., Dionisie Ionică primar 50 cr., Ioan Tisca învățăt. 10 cr., Nicolae Mănoiu vice-notar 1 fl., Constantin Tisca privatier 1 fl., Nicolae G. Butta agronom 50 cr., George Mănoiu primar 50 cr., Nicolae I. Părvu comersante 50 cr., George Tisca paroch 1 fl., Ioan Oncioiu econom 50 cr., George Fotta 50 cr. — suma 21 fl. 50 cr.

Suma . . . 1171 fl. 16 cr.

Loterie.

Sâmbătă, 18 Martiu, 1893.

Budapesta: **69 56 82 53 13**

Societatea de credit și împrumuturi

din Zám („Zámi Előlegzési és Hitelszövetkezet“) în adunarea sa anuală generală, ținută în 23 Februarie a. c., a luat deciziunea, ca societatea să licuideze; pe baza acestei deciziuni, în sensul legii comerciale, prin acesta se abdică: atât banii depuși la societate și manipulați ca depuneri de bancă, cât și creditele cambiale, respective pretensiunile societății și se provocă toți aceia, cari ar avea pretensiuni la susnumita societate, a le înșina cât mai curând.

Societatea de credit și împrumuturi

din Zám (Zámi előlegzési és hitelszövetkezet) (38) 2—3 în liquidare.

Nr. 4737/1893. Vicecomite. [39] 1—2

Publicare de licitațiune.

Pe baza deciziunii comitetului administrativ al comitatului Sibiiu din 8 Martie 1893, Nr 244, se scrie pentru asigurarea furnisării petrișului (prundului) de lipsă în anii 1893 până 1898 pe toate drumurile publice municipale de pe teritoriul acestui comitat o nouă pertractare concursuală, ce se va ține prin oferte scrise și închise în 27 Martie 1893 la 10 ore a. m. la vicecomitele comitatului Sibiiu în edificiul comitatului.

Se provocă deci toți aceia, cari doresc a întreprinde această licitațiune și să bsterne ofertele la vice comitele comitatului cel mult până la ora amintită a zilei defapte pentru pertractare. Ofertele intrate mai târziu, precum și telegramele intrate ori și când nu se vor lua în considerare.

Ofertele timbrate după lege sunt a se trimite sau a se prezenta în cuverte sigilate.

Ofertele sunt de a se compune după formularul și conspectul de împărțire, care ambele se pot vedea la oficiul r. u. de construire de aici.

Referitoriul la drumul municipal Sibiiu—Nocrich ofertele trebuie astfel compuse, că pentru distanța dela chilometru 0—11 se fie pus un preț, pentru distanța dela chilometru 11—23 al doilea preț, ță pentru distanța dela chilometru 23—42 al treilea preț unitar.

Pentru casul, când într'aceea s'ar dispune, că pe distanța dela chilometru 23—42 a liniei Sibiiu—Nocrich și dela 8—24 a liniei Daia—Vurpăr—Nocrich precum și pe

pe linia Nocrich—Alțina—Vecerdea în loc de petriș să se liferizeze năsip petricios (rămășiță de ciur) din grópa de petriș dela Vurpăr, trebuie făcut ofert alternativ și despre aceea, cu ce preț voesce oferentul să liferizeze prisma de 2 metri cubici de astfel de năsip petricios?

La ofert trebuie alăturată cuitanța despre depunerea vadiului la casa comitatensă.

Vadiul trebuie se conste cel puțin din 5% a sumelor prețurilor, care le promite oferentul după cantitatea de petriș, pusă în conspectul de împărțire, care conspect servește de basă la pertractare.

Bani gata sau hârtii de valóre nu se primesc cu ofertul.

Conspectul de orientare despre împărțirea petrișului de furnisat, contractul de furnisare și condițiunile speciale, se pot ceti la oficiul r. u. de censtruire din loc (casa comitatensă odaia Nr. 39) în órele ordinare de oficiu.

Sibiiu, în 13 Martiu, 1893.

Reissenberger m. p.,
vice-comite.

[37] 3—3

Licitațiune minuendă.

Pe baza încuviințării Ven. Consistoriu ddto 11 Ianuarie a. c. Nr. 2928 B. ex 1893, se scrie licitațiune minuendă pentru **zugrăvirea și aurirea templei bisericeii gr. or. rom. din Berliste**, protopresbiteratul **Bisericeii albe**, cu prețul exclamării de **7172 fl. v. a.**

Licitațiunea minuendă se va ține „**Marța Pastilor**“ în **30 Martiu st. v. (11 Apriliu n.) a. c. la 10 óre înainte de améđi în Berliste.**

Reflectanții sunt recercați a trimite cu 10 zile înainte de licitațiune un tablou „**Sântul Ioan Botezătoriu**“ lucrat pe pânză: 135 cm. înălțimea, 65 cm. lățimea, spre a se convinge comuna despre desteritatea picturii, despre stilul și durabilitatea picturii. Vor avea a se prezenta în persoană la licitațiune, și a depune vadiul de **10%** din prețul de exclamare în bani gata, înainte de începearea licitațiunii; vadiul întreprindătorului rămâne în lada bisericeii, până la finirea și colaudarea lucrului întreprins.

La licitațiune vor fi preferați pictorii academici, sau cei provéduti cu atestate vrednice de laudă dela locurile de unde au lucrat, recunoscuți și recomandați din partea Ven. Consistoriu.

Specificarea de măsuri și spese, se pôte vedé ori când la oficiul parochial.

Resultatul licitațiunii întră în putere de drept numai după aprobarea lui din partea Ven. Consistoriu.

Din ședința comitetului parochial, ținută la 11 Februarie 1893 st. v.

Berliste, în 24 Febr. 1893 st. v.

In numele comitetului parochial:

Martin Scafița,

președ. comit. parochial.

Nestoriu Sustas,

not. comitetului parochial.

„VICTORIA“, Institut de credit și economii, societate pe acții în Arad.

Inchiererea socoților anului 1892.

Contul Bilanțului.

Active.		Passive.	
	fl. cr.		fl. cr.
Cassa în numerar	20,401.67	Capital de acții:	
Cambii în portofoliu	511,093.85	1000 de acții à 100 fl.	100,000.—
Împrumuturi hipotecari	163,704.—	Fondul de rezervă	17,882.67
Împrumuturi pe efect (Lombard)	5,905.—	Fondul de pensiuine	1,500.—
Diverse conturi debitoare	14,061.54	Depuneri spre fructificare	535,207.67
Efectele proprii	1,012.—	Deposite de casă	12,546.11
Mobilier	fl. 1,130.48	Dividendă neridicată	222.—
10% amortisare „	113.05	Interese transitoare anticipate	6,370.51
		Creditori	23,936.45
		Venitul transpus din anul 1891	fl. 267.25
		Venitul a. 1892 „	16,262.83
			16,530.08
	717,195.49		717,195.49

Arad, 31 Decembre, 1892.

Contul Profitului și Perderilor.

Eșiri,		Venituri.	
	fl. cr.		fl. cr.
Interese la depuneri	22,220.11	Interese de escompt	42,078.97
Contribuție	4,650.49	Interese hipotecari	8,804.51
Chirie	384.—	Interese de Lombard	317.58
Salare	4,690.99	Venitul efectelor proprii	60.—
Porto	653.21	Venitul transpus din 1891	267.05
Spese de protest	97.40		
Competința de timbru	90.59		
Prodiversi	64.29		
Spese: Tipărituri, inserțiuni, recuise de cancelarie, lemne și diverse spese	1,467.10		
10% amortisare din mobilar	113.05		
Descriere la cambii	517.—		
Venitul transpus din anul 1891 fl.	267.25		
Venit curat din anul 1892	fl. 16,262.83		
	16,530.08		
	51,478.31		51,478.31

Arad, 31 Decembre, 1892.

Nicolau Oncu m. p.,
director executiv.

Ignatie Papp m. p. Dr. **George Vuia** m. p. V. **Mangra** m. p. Dr. **Petco Lazar** m. p., președ. **Aureliu Suciu** m. p. **Georgiu Lazaru** m. p. Dr. **Nicolau Ciacian** m. p. **Antoni Karátsonyi** m. p.

Contul present și contul profitului și pierderilor, esaminându-se conform legilor și statutelor, și asemănându-se cu cărțile principale și ausiliare s'a aflat întru tóte esact.

Arad, la 9 Martie, 1893.

S. Raicu m. p.,
comptabil.

Comitetul de supraveghiere:

Petru Truța m. p. **Vasilie Papp** m. p., **Nicolau Marcu** m. p.

[40] 1—1

Apa amară (Bitterwasser) Victoria de Buda.

este după cum arată cifrele următoare

apa amară cea mai bogată și cu efect de pe continent

ea cuprinde 58.05 gr. părți constitutive stabile și cu efect în 1000 gr.; o cifră, la care n'a ajuns nici un alt izvor de apă amară.

Cumcă apa amară Victoria este cea mai abundentă în putere, între celelalte ape, resultă din următoarea compunere de analize oficiose:

	In o mie grame	
	Suma tuturor părților constitutive ficse	Conținutul de Magnesia cu acid sulfuric (sare amară.)
Isvorul Victoria de Buda	58.05	32.38
„ Rákócy	53.53	23.06
„ Franz Josef	52.29	24.78
„ Hunyady János	41.73	18.44
„ Elisabet	26.29	8.04
„ de apă amară de Püllnau	32.72	12.12
„ Saidschützer	23.21	10.96

Apa Victoria se capătă în tóte băcăniile.

Proprietariu: **IGN. UNGARN Sohn**
Budapesta.

[36] 4—10

Sosirea și plecarea trenurilor dela Sibiiu.

I. Trenurile sosesc la Sibiiu.

Dela Copșa (Budapesta, Predeal):

La 4 óre 26 minute, dimineața, tren de persoane.

La 12 óre 50 minute, ziua, tren de persoane.

La 9 óre 23 minute, sara, tren micst.

Dela Făgăraș:

La 7 óre 28 minute, dimineața, tren micst.

La 8 óre 30 minute, sara, tren micst.

II. Trenurile plécă dela Sibiiu.

La Copșa (Budapesta, Predeal):

La 7 óre 44 minute, dimineața, tren micst.

La 4 óre 49 minute, ziua, tren de persoane.

La 10 óre 17 minute, sara, tren de persoane.

La Făgăraș:

La 4 óre 36 minute, dimineața, tren micst.

La 1 óra 40 minute, ziua, tren micst.